

Kromosomi- ja FISH-tutkimusten näytteenotto- ja käsitte- 21.8.2017 8:01:00
lyohjeet

KROMOSOMI- JA FISH-TUTKIMUSTEN NÄYTTEENOTTO- JA KÄSITTELY-OHJEET

Kromosomitutkimuksen onnistumiseksi näytteen oikea ja aseptinen käsittely on ensiarvoisen tärkeää. Näytteen käsittelyn ja tulosten tulkinnan kannalta riittävät esitiedot läheteessä ovat tärkeitä. Hepariinin tulee olla säilöntäaineista vapaata ja sitä pitää käyttää mahdollisimman vähän. Näytteet otetaan steriilisti ja säilytetään (enintään yhden yön yli) huoneenlämmössä ja kuljetetaan huoneenlämmössä. FISH-tutkimuksessa tarvittava näyte otetaan ja käsitellään kuten kromosomitutkimusnäyte. Näytteen kuljetuksessa tarvittavia ravintoliuosputkia tilataan genetiikan laboratoriosta. Putkiin on merkitty niiden säilymisaika ja ne säilytetään huoneenlämmössä.

KYSin ulkopuolelta lähetettävät näytteet tulee pakata huolellisesti, varoa lämpötilan vaihtelua kuljetuksen aikana (pakkauksen päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ) ja ilmoittaa genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta. Ohjekirjassa mainitut numerot viittaavat ISLABin Multilab (ML) ohjekirjaan.

Kaikista näytteenottoon ja käsittelyyn liittyvistä asioista voi tiedustella ISLAB Kuopion aluelaboratorio/ Genetiikan laboratorio puh. 817-8796 (ISLAB sisäiset puhelut) tai 044-7178796.

Tuloksiin liittyvistä asioista voi tiedustella sairaalabiologilta/sairaalageneetikolta:
Raija-Liisa Airaksinen puh. 817-8800 (ISLAB sisäiset puhelut) tai 044-7178800
Kati Pulkkinen puh. 817-8623 (ISLAB sisäiset puhelut) tai 044-7178623

Veri Näytteeksi otetaan steriilisti 5-7 ml verta hepariiniputkeen (vastasyntyneillä n. 2 ml tai 1-2 mikrotainer-putkea). Näyte säilytetään ja lähetetään huoneenlämmössä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Sekä synnynnäisiin (B-Kromos) että hematologisiin (B-KromHem) sairauksiin liittyvät verinäytteet (perinteinen kromosomitutkimus ja/tai FISH-tutkimus) käsitellään ja lähetetään samalla tavalla.

Lapsivesi Näytteeksi otetaan n. 20 ml (esim. 2 x 10ml) lapsivettä, jonka lääkäri ottaa steriiliin ruiskuun ultraääniohjauksessa. FISH-tutkimusta (Am-FISHpak) varten otetaan lisäksi 10 ml lapsivettä. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti termospulloon ja styrox-laatikoon (päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ) sekä ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.

Kromosomi- ja FISH-tutkimusten näytteenotto- ja käsitte- 21.8.2017 8:01:00
lyohjeet

- Istukkanäyte** Lääkäri ottaa istukasta PBS-hepariiniseoksella huuhdellulla ruiskulla kudoksenäytettä ultraääniohjauksessa vatsanpeitteiden läpi tai kohdunkaulankanavan kautta. Näytepalaset ruiskutetaan steriilille petrimaljalle, jossa PBS-hepariiniliuosta (100 ml PBS + 200 µl hepariinia). Pitempää matkaa kuljetettaessa palaset siirretään steriiliin pieneen putkeen, jossa n. 2 ml ravintonestettä. Putket tilataan genetiikan laboratorion. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä ja toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti termosputloon ja styrox-laatikkoon (päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ), sekä ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.
- Iho** Näytteeksi otetaan ihoa (Sk-Kromos) noin 0,2 x 0,3 cm pala mahdollisimman steriilisti. Ihoalue pyyhitään desinfioivalla aineella ja ihosta leikataan steriilillä veitsellä pala, joka sisältää ihon alla olevaa elävää solukerrosta (n. 2 mm syvyydessä). Näyte siirretään steriiliin ravintonestettä tai steriiliä fysiologista suolaliuosta (keittosuolaliuos) sisältävään putkeen, jonka tulee olla täynnä nestettä, jotta näyte ei pääsisi kuivumaan lähetyksen aikana. Putket tilataan genetiikan laboratorion. Näyte säilytetään ja kuljetetaan huoneenlämpöisenä sekä toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti ja ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.
- Fetus Mortus -näytteet**
- Näytteeksi suositellaan istukkakudosta (Cv-Kromos) ja sikiön (FM) ihokudosta (Sk-Kromos) ja/tai napaverta (uB-Kromos), jotka otetaan ja käsitellään kuten em. kohdissa on sanottu. Näyte toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon styrox-koteloon pakattuna. Päivystysaikana otettu näyte säilytetään huoneenlämmössä ja se toimitetaan genetiikan laboratorioon välittömästi seuraavana aamuna / ensimmäisenä arki-aamuna.
- Kudos/tuumori** Näytteeksi otetaan kudosta tai tuumoria (Ts-Kromos) n. 1 x 1 cm kokoinen pala steriilisti. Pala siirretään steriiliin ravintonestettä (tai steriiliä fysiologista suolaliuosta) sisältävään putkeen, jotka tilataan genetiikan laboratorion. Näyte toimitetaan mahdollisimman nopeasti genetiikan laboratorioon. Päivystysaikana otettu näyte säilytetään huoneenlämmössä ja se toimitetaan välittömästi genetiikan laboratorioon ensimmäisenä arki-aamuna.
- Luuydin** Lääkäri ottaa säilöntäaineista vapaalla hepariinilla huuhdeltuun ruiskuun luuydintä 2 - 5 ml. HUOM! Säilöntäainetta sisältävä tai liian suuri määrä hepariinia häiritsee tutkimusta. Näyte siirretään steriiliin, ravintonestettä sisältävään putkeen, joita saa tilata genetiikan laboratorion. Jos putkia ei ole saatavilla, näytteen voi ottaa ja kuljettaa pelkässä (7 ml) hepariiniputkessa. Näyte toimitetaan genetiikan laboratorioon huoneenlämpötilassa mahdollisimman nopeasti. Jos näytettä ei voi toimittaa samana päivänä, se säilytetään yli yön huoneenlämmössä. Muualta kuin KYSistä tulevat näytteet pakataan huolellisesti pakkauksen päälle iso teksti: HUONEENLÄMPÖ ja ilmoitetaan genetiikan laboratorioon näytteen saapumisesta.

Kromosomi- ja FISH-tutkimusten näytteenotto- ja käsitte- 21.8.2017 8:01:00
lyohjeet

Suorituspaikka, tiedustelut sekä näytteiden lähetys

ISLAB/ Pohjois-Savon aluelaboratorio
Puijon laboratorio, c/o KYS
Genetiikan laboratorio
Rak. 1A, 3. krs
PL 1700
70211 Kuopio
Puh. 817-8796 (ISLAB sisäiset puhelut)
tai 044-7178796